

REDACȚIA
 Preț: 20 cor.
 abonament
 pe an .. 10 ..
 pe 6 luni .. 2 ..
 Duminică pe an 4
 coroane.
 România și America
 10 coroane.
 România și străinătate
 pe zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
 Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
 de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 bani
 de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
 înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Statul și libertățile.

Dr. U. T. Mihaiu.

I.

Statul.

Pentru a pricepe noțiunea și rolul statului modern trebuie să ne scoborâm ca la toate problemele politice în domeniul istoriei. Statul nu e ceva gata, ci rezultatul unei lupte și dezvoltări care și acum e în plină mișcare.

Oamenii trăesc în societate. Forma politică a societății e statul. Această formă s'a dezvoltat mereu, după perioade, idei, împrejurări, regi... Sub Ludovic XIV a fost exemplul monarhia franceză imperioasă și absolută sub Ludovic XV, moale și caritabilă, sub Ludovic XVI, discutată și criticată prin mărimea responsabilității. Într-un singur tip de monarhie care variază după succesorii Tronului.

Dacă facem o scurtă reprivire istorică asupra statului, profităm politic mai mult decât de o definiție filozofică, căci istoria e în cazul de față după cuvintele genialului Bolingbroke, filozofia care instruiască prin exemple. Trebuie numai să aruncăm o privire peste lucrurile ce se petrec în lume și să recunoaște forța exemplului.

1. Statul antic.

În antichitate cuprinde statul și biserica precum toate părțile a vieții societății. Statul e totul. Statul, nu individul e proprietarul pământului. Suveranul din Roma e înțeles ca reprezentarea poporului, a poporului-rege. El e poporul făcut om. Toate puterile poporului trec în mâna lui. Ca poporul el e auzit, el e legea vivanță, după expresiunea aristocratilor. Suveranul din Roma poartă titlul de imperator, de unde vine cuvântul pentru împărat, pentru că el are comanda asupra tuturor armatelor. El e și suveran pontif, suveran al religiei naționale, supremul intermediar între popor și zei. Rugăciunile lui și sacrificiile lui asigură Romanilor protecțiunea divină și leagă zeita victoriei de stăpânirile lor care asigură imperiului eternitatea. Suveranul nu e numai o crimă, dar și un regiu. Se celebrează apoteoza lui, transformarea lui în divinitate. Impăratul se proclamă: „Eu sunt murind îndrăg: „Eu simt că devin Dumnezeu“.

Nimic nu poate sta în calea voinței suveranului, care e servită prin mijloace irezistibile: o hierarhie de funcționari revocabili după voie, o numeroasă armată permanentă, un tresor alimentat prin imposite regulate. Statul e totul, individul nimic. Iată imperiul roman ultra-despotic, care ne pare în timpul nostru liberal un sclavagiu horibil. În vremea de înflorire a imperiului e sistemul roman un progres colosal, el face să domnească pe pământ pacea romană binecunoscută, care pune capăt luptelor barbare. Omul nu are libertatea a se folosi de li-

bertățile lui individuale, dar cu excepția unei elite de bărbați geniali, masa populației nici nu se simțea pe nivelul unui trai primitiv și rudimentar dorul și necesitatea exercițiului acestor libertăți. Statul nu era individualist, pentru că societatea nu era încă individuală.

Despotismul brutal a ridicat Roma la gloria ei mare, dar tot el a subminat-o. Exagerațiunea principiului roman, care a fost creat pentru a scuti popoarele sfârșește prin a le aservi. Administrațiunea a abusat de forța ei, ea a omorât prin detragerea tuturor libertăților orice inițiativă în indivizi, precum în orașe și provincii. Spiritul politic a perit și nime nu se mai interesă de afacerile publice și de apărarea imperiului. De-aceia devine imperiul roman cu vremea prea greu pentru lume, el închidează pe fiecare în profesiunea lui ca într'o temniță, colonul era ținut de glie, artisanul de colegiul său, uvrierul imperial de manufactura sa, soldatul de legiune, curialul de curia sa. Toți erau condamnați a rămânea în oficiul lor până la moarte și copiii lor osândiți ai înlocui până în veacul vecilor. Puterea a închis la toți toate eșirile, a interzis toate speranțele, a înscris cu fier roșu legionarii și urdușii.

Pe lângă toată apariția de ordine și regularitate, popoarele n'au fost vreodată mai nefericite ca în ultimii doi secolii a imperiului. Lipsa absolută a libertății care devenea tot mai necesară, precum imobilitatea birocrată care cerea a fi înlocuită succesive prin inițiativa individuală agilă, duce Roma la decadență.

2. Statul medieval.

Statul medieval a fost la început o instituțiune ideală. El devine numai către finea evului mediu un sistem vicios. Ideea medievală a societății era perfectă, ea ne preocupă și azi, numai formele ei au degenerat. Evul mediu nu cunoaște în timpul înfloririi lui exploatarea materială și asuprirea politică. Toate clasele trăiesc într'o concordie patriarhală, lină, somnolentă. Clerul, aristocrația, țărănimea se năvălesc, se înțeleg, se ajută și se iubesc reciproc. Principiul social este: Trăiește și lasă să trăiască. Acesta e timpul de aur a țărănimei, sarcinile ei sunt mici, o frântură din recoltele ei ce le strânge pe un sol relativ liber și abundent. Dar și viața urbană unde se dezvoaltă, industria și comerțul prosperează. Orașele sunt coșnițe de activitate, lucrul bun și conștient, onoarea meșteșugului, înțelegerea socială, unitatea religioasă sunt caracteristice ale acestei societăți. Statul era feudal, dar filantrop, neliber dar ospital, hierarhic dar creștinesc, el se bază pe o singură organizațiune temporală: feudalitatea, pe o singură organizațiune spirituală: religiei creștinească.

Afacerile publice erau confiaste clasei clericale, care era atunci modelul unei aristocrații adevărate. Clerul era o aristocrație fără ereditate, care prin consecință nu dege-

nerază, care se reînnoește prin totul ce e bun și ce află eselenț în celelalte straturi sociale, care guvernează prin o putere pur intelectuală și morală, care nu e poporul, dar care iese din popor, care fără popor păstrează spiritul lui, îi cunoaște nevoile și tendințele, știe singur să-i vorbească și să-l convingă: iată clerul evului mediu, el e poporul delegat în o aristocrație savantă, care e el însuș curățit, disciplinat, organizat. Aceasta a existat prin un concurs de circumstanțe uimitoare, care nu s'au produs decât o singură dată.

Starea asta fericită nu durează însă mult, ea începe încet-încet să se deformeze și să se denatureze: primele simptome a decadenței evului mediu. Care sunt motivele acestei decadențe? Creșterea cheltuelilor administrative a statului prin introducerea armatelor permanente și prin un funcționarism costisitor. Pe lângă asta începe dela curentul renașterii să se materializeze viața societății. Domnii feudali ridică dări tot mai mari și mai dese, înmulțesc zilele lucrului forțat degradând pe țaran succesiv în o robie inhumană. Așa s'a întâmplat și cu țărănimea din Ardeal, ce vom expune la rândul dat mai pe larg.

Nu numai în aristocrația lumească, dar și cea eclesiastă devine răpăce și lacomă după averi și bani. Forța spirituală care era forța ei veritabilă, prin care cucerea lumea, se transformă în o forță temporală, care degradează însă forța spirituală. Proporțional cu creșterea amorului preoțimei pentru sol și capital descrește mărimea ei deodată. A voi să posedezi averi materiale înseamnă a transforma puterea spirituală în putere temporală. Aceasta e renunțarea, declasarea, slăbirea bisericii, dar nu întărirea și prosperarea ei. Puterea spirituală știrbită și dispărută duce clerul la o decadență cumplită. De aceea a venit Luther să reformeze biserica rătăcită și să o reducă la izvoarele inocente și proaspete ale bibliei. Am insistat asupra acestui punct căci fenomenul signalat se arată și în preoțimea românească, care ar trebui să se restrângă tot mai mult la funcțiunea puterii spirituale care e vocațiunea și mărimea ei adevărată, dar nu urmarea intereselor temporale care e degenerarea și decadența ei.

Așa se abate aristocrația lumească și bisericească dela datorințele ei care consistă în conducerea, instruirea și ajutorarea clasei de jos. Ambele categorii aristocrate devin jupuitoare, vexatoare, despotice. Cu decadența aristocrată merge mână în mână decadența țărănimei. Societatea decade, un rău naște pe altul, violența de ieri devine principiul de mâine, abuzurile se perpetuă, ce în lipsa unei mâni tari și drepte încurcă lucrurile în o stare caotică. Formele economice și sociale care la începutul evului mediu dădeau societății mulțumirea și liniștea, degenerază cătră finea evului mediu, ele nu sunt acum decât caricatura lor.

Idea originală a fost bună, intențiunea ei

a fost protejarea muncii și tutela persoanelor, dar prin exagerațiunea ei ajunge la aservirea muncii și la sclăvia personală. Cătră finea secolului XVIII sunt instituțiunile medievale general criticate, atăcate și pizuite.

Pe cât ne pare statul medieval de obscur și de imobil, el demarcă față de timpul antic un progres. Popoarele din anticitate nu cunosc altă viață politică decât viața municipală. Ei au avut idea strimță a cetății, nu însă concepția largă a națiunii, care se formează în evul mediu. Anticitatea nu credea că libertatea ar fi fost altfel posibilă de cât vîrîtă între zidurile groase a unui oraș. Din momentul unde Românii nu au avut să guverneze numai un oraș, ci un imperiu, ei au crezut că nu se pot menține decât prin despotismul cel mai absolut.

Națiunile medievale apropie de concepția modernă, ele împacă principiul autorității cu acela al libertății. În evul mediu zac germenii libertății și a sistemului reprezentativ din care au eșit constituțiunile contimporane. Evul mediu nu cunoaște sclavagiul dreptului roman, numai forma mai ușoară a servitudinii. Acesta e un progres notabil. Rolul femeiei crește prin moravurile familiare și sociale față cu trecutul. Silhueta societății moderne răsare pe orizontul Europei și anunță epoca actuală.

O trăsătură semnificativă a statului medieval este religiunea. Macchiaveli desparte biserica de stat, dar biserica a pătruns prea adânc în societate pentru a putea fi deodată desbinată de viața statului. Libertatea e aservită teologiei, economia națională e o branșă a codului canonic, politica e internațională prin testamentul vechiu, corporatiunile au în fruntea lor un sfânt patron. Chiar practica de stat a lui Ludovic XIV a fost teoretic motivată și preamărită de marele episcop Bossuet în opul său »Politica scoasă din sfânta Scriptură«. Statul medieval poartă stigma eclesiastă.

3. Statul modern.

Statele moderne se nasc din statele medievale pe calea revoluționarilor. Caosul trecutului era prea mare pentru a-l putea regăsi prin reforme. Reformele erau întârziate. De aceea au izbucnit revoluțiunile. O revoluție e mai ușoară de înscenat decât a exoperă o reformă.

Cel dintâiu stat modern e Anglia eșit din glorioasele revoluții 1648 și 1688. Aici se oțlesc principiile politice ale suveranității parlamentare, care devine modelul camerilor pe continent. Anglia rămâne de atunci până azi un amestec ciudat de monarhie, aristocrație și democrație.

După Anglia vine Franca, țara maternă a libertăților, care prin revoluția ei gigantică din 1789 deschide era modernă a vieții statelor. Sub declarațiunile sărbătorești din 1789 și 1893 se îngroapă instituțiunile medievale pe mormântul cărora se arboarează drapelul statului liberal, emancipat de toate cătușele tradiționale. Franca din 1789 e patria noastră a tuturor, revoluția ei grandioasă nu s'a sfârșit încă, ea curge și acum, luminând, emancipând și fructificând viețile popoarelor. Erupțiunea acestei revoluții a fost evenimentul politic cel mai strajnic de când există lumea, ea a sguđuit vechile dinastii Hohenzollern, Habsburg, Romanoff pe Tronurile lor, regii au început să vorbiască de libertate și egalitate, și

chiar servii în fundul Rusiei tresăreau și se înfiorau când auzeau cuvântul nou: *libertate*.

Revoluția în schimbă aspectul Europei, ea se lățește, crește și cuprinde în decursul vremii toate statele, desființează la noi în 1848 iobăgia și răstoarnă la frații nostri din Moldova și Muntenia hospodarii despoți. Revoluția franceză e eliberatoarea noastră. După vorbele lui Leon Say ea este un act care trebuie să-l binecuvântăm zilnic.

Opera revoluției franceze să rezumă în cele trei devize celebre cari decorează azi toate monumentele Franciei: »*libertate, egalitate, fraternitate*«. În declarațiunile din 1789, 1791 și 1793 se declară egalitatea democratică completă. Toate legăturile agrare vechi se rup, solul se împarte între țărani, o adevărată apoteoză a proprietății parcelare în favorul claselor de jos. Breslele industriale și comerciale se desființează și ultima tradițiune care ar putea jigni libertatea nouă se nimicește. Suveranitatea zace de acum înainte la popor, independentă de orice autoritate care se pretinde a o exersa, om, clasă socială ori corp judiciar. De acum înainte nu mai există nici nobilime, nici distincțiune ereditară, nici regim feudal, nici justiție patrimonială, nici un titlu, nici un privilegiu, nici o superioritate, decât aceea a funcționarilor în exercițiul public al funcțiunilor lor. Constituția garantează ca drept natural și civil: 1. Toți cetățenii sunt admisibili la locuri și posturi fără altă distincțiune decât aceea a virtutei și a talentului. 2. Toate contribuțiunile să fie repartizate în mod egal între toți cetățenii, în proporțiune cu facultățile lor. 3. Aceleași declicte să fie pedepsite cu aceleași pedepse fără nici o distincțiune de persoană.

Iată cum explică un tată de familie, după luarea Bastillei copilului său Étinne sensul Revoluțiunii: Ce e Revoluțiunea? întrebă copilul. E foarte greu a-ți răspunde, zice tată. Dacă ai fi mai mare!... Nu pot se fac ceva mai bun, decât să-ți spun, că Revoluția a nimicit toate distincțiunile între oameni. Deacum înainte nu mai există decât o singură distincțiune, aceea care o pune știința și instrucțiunea între ignoranți. Deacea, lucrează dacă vrei să te distingi. Nu există altă nobleță! (După Rambaud.)

Revoluția franceză declară individul liber și face din el centrul, substanța, fondul societății. Intâi individul, apoi statul, care există numai pentru binele indivizilor. Prin carta libertăților individuale și drepturilor omului să fixează contururile rezonabile ale sferei de acțiune a persoanelor și a sferei de acțiune a statului. A trebuit ca lucrurile să se încurce până la nebunie și să se pervertească până la cruzime, pentru ca să reîntoarcă oamenii la simplitatea și naturalitatea legilor creaturii care sunt, și legilor morale a societății. Fundațiunea societății civile și politice se datorește naturii, deși ea este opera artei. Instinctul a format societatea, experiențele au perfecționat-o.

Primele state se formează din cauza necesității apărării contra inamicilor. Dacă oamenii ar fi pacifici, atunci nu ar exista state și nici patria nu ar exista. Combativitatea omenească a creat patria. Fără necesitatea apărării nu ar fi nici un rezon pentru care să existe state. *Prin urmare sfera de funcțiune naturală a statului e apărarea în afară. Statul modern nu are alt rol decât a apăra hotarele țării de atacuri externe la*

care se mai atașează în mod liberă liția internă pentru saștinerea ordinii și justiția. Iată întreg rolul statului: a apăra libertate individuală, o materie unde nu intră dreptul statului. Totul ce depășește limitele acestor funcții, este pretensiune de stat dar nu funcțiune de stat. Trebuie spus, că statul ce iasă din oficiul poliției și a apărării țării nu mai e un bun funcționar, un agreabil servitor al patriei, ci un diletant. El se ocupă atunci de lucruri, de care trebuie să recunoaștem că are dreptul să se ocupe, de care nu-l privesc. El le poate face bine, dar și rău. Trecutul ne dă testimoniul incapacității statului. Aceasta e un exces de zel, tot excesul de zel trage după sine depredințe mahnitoare care sunt penibile pentru toată lumea.

Dela frații din Bucovina. Din Cămpulungul Bucovinei primim următoarele:

În adunarea convocată de aprigul deputat Dr. Aurel Onciul cu scop de a lua darea de samă despre activitatea sa în diocesis și parlament, s'au hotărât — primindu-se cu mare însuflețire — următoarele: primar dr. Lupu — de a espeda la presidentului clubului revoluționar hali, Dées următoarea telegramă:

«Adunarea convocată de deputatul Onciul salută pe voinicii deputați naționaliști, îndeosebi pe frații lor români».

Regele Petru salutată de regele Carol. Ni-se comunică din T.-Severin, că regelui Petru al Serbiei la trecerea sa prin Cladova i-s'a făcut primire oficială din partea regelui Carol.

La sosirea în Cladova a yachtului, care aduce pe regele Petru însoțit de prințul moștenitor și de suita civilă și militară, s'a cântat pe bord avizului »România« imnul regal sârb, iar muzica română de pe yacht a intonat imnul național român.

Coborînd din yacht, regele cu suita au fost salutați cu însuflețite strigăte de »jivio« și »uraj« Imediat a pornit în trăsură la biserică din Cladova, unde s'a servit un Tedeum. De aci a plecat să viziteze fortăreața »Zetislam«.

La orele 1, întorcându-se regele Petru și suita dela fortăreață, dl general Crăiniceanu sosit pe vaporul »Siretul« într'un discurs scurt a trăsă regele Petru salutările regelui nostru.

Regele Petru emoționat a răspuns acestuia, strângând cu căldură mâna d-lui general.

Urmează prezentările din ambele părți. La despărțire regele Petru a salutată strigând în românește: »Adio fraților!«

Petițiune respinsă. Curia a desbătut Luna petițiunea dată împotriva alegerii ovreiului Moskowitz în Dobra. Petițiunea a fost respinsă pentru defecte de formă.

Din România.

MM. LL. Regele și Regina au asistat Mergând la hramul mănăstirii Sinaia.

Foarte mulți vizitatori ai acestei stațiuni balneare precum și săteni în mare număr veniseră la biserică.

După terminarea serviciului religios, Eforia a dat o masă ca de obicei la vre-o 300 de săteni. Starea sănătății M. Sale Regelui este cât se poate de bună.

Principele Carol însoțit de educatorul său, face actualmente o călătorie de studii în Elveția.

Dela Lucerna, principele Carol s'a dus prin Meiringen la Ghețarul Ronului și apoi va merge spre Lacul de Geneva trecînd prin Brig și Sion.

M. S. Regina a binevoit a primi în audiență la castelul Peleş din Sinaia, pe dl Dr. Al. Costiniu, cu care s'a întreținut cu privire la soarta surdo mușilor din toată țara.

Augusta noastră suverană a exprimat dorința să se înființe o societate pentru protejarea surdo-muritorilor, sub patronajul Maestății Sale. Această societate va mai avea ca scop de a strânge fonduri spre a se putea înființa institute speciale pentru copii surdo-muritori.

Majestatea M. Sale Regelui continuă a fi excelentă.

Suveranul face foarte dese excursiuni prin țară și în țările vecine.

M. S. Regele a făcut chiar alaltăieri o preumbră de două ore prin munți.

Marți, 15 August, fiind sărbătoarea Sf. Maria, Regina și Regele au mers la biserică, unde au ascultat Sf. Liturghie.

La sosire au fost primite de starețul mănăstirii, care a prezentat Crucea și Evangelia, de mulțumiri, de corpul ofițeresc al batalionului de vânători, precum și de un foarte numeros public.

După terminarea slujbei MM. LL. Regele și Regina, însoțit de dl ministru Ion Lahovari, de comandantul Nifon, de dnii efori A. S. Ghica și Florea Teodorescu și de mulțimea care a asistat slujba, S'au îndreptat către poiana mănăstirii, unde sub un umbrar, după vechile datine, Regina da ospăț enoriașilor sărmani din localitate împrejurimi. Intrând, Maestățile Lor au fost primite în sunetul imnului regal și a uralelor asistate.

M. M. L. L. Regele și Regina au binevoit a se interesa de cele dela mese cuvinte mângâietoare și a se interesa de soarta lor.

În urmă Majestateile Lor, conduse de dnii efori, au mers la sala de primire a mănăstirii, unde s'au servit o mică gustare. Aci Suveranul și M. S. Regina au ținut cerc până la oarele 11, când mulțumind dlor efori pentru primirea călduroasă și Li s'a făcut, S'au înapoiat la Castel.

Expulzări de greci. Vineri după amiază a avut loc la ministerul de interne un consiliu de miniștrii, sub prezidenția d-lui general Manu.

Între altele, consiliul de miniștrii a avut să se ocupe și de ultimul raport al poliției de siguranță, raport prin care se cere expulzarea a 57 greci dovediți că lucrează contra intereselor noastre naționale, ajutând cu bani societățile grecești cari întretin și înarmează bandele de antărți din Macedonia.

Consiliul a hotărât expulzarea unui mare număr de greci, rămânând ca pentru ceilalți poliția de siguranță să înainteze rapoarte separate, arătând partea de vină și dovezile găsite în sarcina fiecăruia.

Deciziile de expulzare, cari au și fost semnate de miniștrii în consiliul de ieri, vor fi înaintate poliției, spre a le înmâna și a le aduce la îndeplinire.

Toți cei expulzați vor fi arestați azi și în timp de 24 ore vor fi conduși la punctul de frontieră pe care și-l vor alege, conform dreptului pe care și-l acordă legea expulzării.

Știri dela Expoziție.

Sosirea cântăreților din Ardeal, Banat și Bucovina. Sâmbătă seara pe la oarele 9 dinspre cele patru puncte de frontieră ale țării vor sosi în capitală cântăreții români din cele patru unghiuiri ale Daciei-Traiane.

Aceștia sunt Români din Banat, Crișana, Ardeal și Bucovina, cari vor veni cu trenuri speciale prin Verciorova, Căineni, Predeal și Burdujeni și la aceeaș oră vor pune piciorul pe pământul capitalei.

Pentru primirea acestor nuci vizitatori ai expo-

ziției noastre naționale s'a constituit un comitet compus din 30 persoane, ale căror nume nu s'a fixat însă definitiv. Principalii însărcinați sunt însă dl Virgil Popescu, ca delegat al ministerului instrucțiunii și societatea »Carmen«.

Excursiunii vor fi găzduiți pe la mai toate institutele din capitală și prin căzărmi, numărul lor fiind foarte mare.

1200 de țărani la Expoziție. Joia viitoare vor sosi din Bucovina 1200 de țărani din Bucovina, pentru a vizita Expoziția, cari vor intra prin frontiera Burdujeni.

Țăranii vor fi conduși de membrii societății științifice »Dacia«.

Pentru a aranja în privința găzduirii lor au venit în capitală doi din membrii acestei societăți: dl Vasile Lițu, student în drept, și dl Filaret Doboș, student în litere, ambii din Cernăuți.

Comitetul societății a cerut pentru transportarea țăranilor un tren special gratuit și se speră că dl ministru al lucrărilor publice va da satisfacție acestei cereri.

Membrii »Automobil-Clubului ungar« vor pleca Marți, 29 August (11 Septembrie) din Budapesta spre a vizita expoziția din București.

În prima zi vor parcurge 300 de km., oprindu-se la Arad spre a vizita fabrica de vagoane Weitzer. La 30 August vor ajunge la Herculesbad (Mehadia), făcând astfel încă 224 km. La 31 August vor trece prin Orșova, după o preumbră la Szechenya, și se vor opri la Craiova (180 km.) De aci, în ziua de 1 Septembrie, vor continua drumul prin Pitești, spre București.

Din străinătate.

Expoziție internațională în Japonia.

»Daily Telegraph« află din Tokio că în Japonia va avea loc în 1912 o expoziție internațională.

Expoziția va costa 10 milioane de yeni

Protestul studenților greci.

Universitatea din Athena a pregătit un memoriu către universitățile europene, prin care protestează contra persecuțiilor bulgare. Memoriul este redactat în limba elenă veche și spune între altele și următoarele: »Grecii au întemeiat cultura europeană și e datorită Europei ca să nu lase acum ca Grecii să fie prezecutați de bulgari«.

Măsurile Turciei contra bandelor grecești.

Tribunal excepțional din Bitolia a condamnat 20 de greci, arestați și care făcuse parte din diferite bande.

Faptul a produs o impresiune tristă între greci, cari văd că Turcia a început urmărilor împotriva lor.

Conflictul bulgaro-rus.

În numirea agentului său diplomatic din localitate Rusia a procedat ca și cu un stat vasal. Ea n'a mai cerut consimțământul guvernului bulgar, considerând acest un fapt inutil.

Singurul stat care procedează în un astfel de mod este Turcia, pe când procedeele celorlalte state sunt conform cu principiile dreptului internațional.

Călătoria în țară a Regelui Serbiei.

Regele a plecat într-o călătorie în Serbia orientală. Suveranul e pretutindeni aclamat de o mulțime numeroasă, Regele e însoțit de miniștrii Pasici și Stoianovici.

Turcia și Bulgaria.

Poarta este neliniștită de atitudinea Bulgariei și trimite trupe la punctele de frontieră unde s'au produs recente incidente. Poarta a făcut demersuri la Sofia în această privință, a întărit garnizoana în acele puncte recomandând trupelor multă chibzuință.

Convocări.

În senzul §§-lor 23 și 26 din statute membrii »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« se convoacă la *adunarea generală ordinară* în Brașov, pe zilele de 21 și 22 Septembrie st. n. 1906.

Programul adunării este:

Ședința I.

Vineri, la 21 Septembrie st. n., la oarele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Înscrierea delegaților prezenți.
3. Raportul general al comitetului central.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
 - a) examinarea raportului general;
 - b) cenzurarea socotelilor anului 1905 și a proiectului de buget pentru anul 1907;
 - c) înscrierea membrilor.
5. Prezentarea eventualelor propuneri.*

Ședința II.

Sâmbătă, în 22 Septembrie st. n. la oarele 10 a. m.

Ordinea de zi:

1. Raportul comisiunilor.
 2. Alegerea secretarului literar.
 3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1907.
 4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
 5. Închiderea adunării generale.
- La oarele 4 d. a. ședința festivă a secțiunilor științifice-literare și conferențe publice.
- Sibiu, din ședința comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la 7 Iunie 1906.

Iosif Sterca Suluțu m. p.,
prezident.

Dr. C. Diaconovitch m. p.,
secretar I.

Membrii despărțământului »Orădan« al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român,« precum și toți sprijinatorii înaintării poporului nostru, sunt invitați prin aceasta la adunarea generală cercuală, în comuna *Sânmiclăușul-român* (O-Szt.-Miklós) pe ziua de 16 Septembrie 1906 st. n. cu următorul program:

1. Participarea la serviciul divin la 8 ore a. m.
2. Deschiderea adunării la 10 ore a. m.
3. Citirea rapoartelor:
 - a) a secretarului;
 - b) a casarului și bibliotecarului.
4. Alegerea comisiunilor:
 - a) Pentru cenzurarea rapoartelor;
 - b) Pentru înscrierea de membrii noi.
5. Citirea dizertațiunilor (cari au să fie anunțate președintelui cel puțin cu 24 ore înainte de adunare).
6. Raportul comisiunilor.
7. Eventualele propuneri.
8. Închiderea adunării.

Inteligența, dar îndeosebi preoții și învățătorii din jurul comunei Sânmiclăuș sunt rugați a îndemna poporul, ca în număr cât de mare se participe la această adunare.

Dat în Oradea-Mare la 29 August 1906.

Vasile Babiu,
secretar.

Nicolae Zigre,
președinte.

*) Se observă că eventuale propuneri au să fie prezentate în scris prezidiului Asociațiunii (în Sibiu, strada Morii Nr. 6) cu 8 zile înainte de adunarea generală.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOȚUL HÓDMEZŐ-VASARHELY.

Numărul Telefonului 69.

In Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 69

NOUTĂȚI.

ARAD, 3 Septembrie 1906.

— **Fundația Gozdu.** Citim în »Telegraful Român«: Mercuri s'au întrunit aici în Sibiu membrii reprezentanței fundației lui Gozdu la ședințele obicinuite de vară, sub conducerea Esc. Sale arhiep. și metr. Ioan Mețianu. Au luat parte la ședințe P. S. Lor episcopii Nicolae Popea și Ion Ign. Pap și domnii Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților, Ion cav. de Pușcariu, jude de curie în penz., Partenie Cosma, dir. «Albinei», Avram Berlogia, jude de curie, George Serb, avocat, Dr. Nicolae Poinar, avocat și secretarul fundației Chenadie Bogoevici, preot în Budapesta.

— **Regele Greciei și regele Angliei.** (Atena 25 August). Ziarele grecești anunță că regele George al Greciei va pleca zilele acestea la Marienbad, unde va avea o întrevedere cu suveranul Angliei.

— **Asentați.** Dintre 120 feciori români cari s'au prezentat la consulatul austro-ungar din Cleveland au fost asentați 38, cari vor avea să între sub arme în 20 Septembrie.

— **Teatru românesc în America.** În 18 Aug. au dat Românii din Cleveland o reprezentație teatrală în favorul bisericii române de acolo. S'a jucat «Otrava de hârciog» și «Vlăduțul mamei». S'au jucat apoi tot jocuri românești.

— **Starea domnișoarei Stolypin.** Se știe că în atentatul comis în casa primului-ministru din Rusia Stolypin, a căzut victimă fiica acestuia domnișoara Nathalia Stolypin în vârstă de 11 ani. La e elevă la institutul central de fete din Petersburg și urma cursurile în mod foarte sârguitor.

Se răspândise zvonul în Petersburg și zvonul fusese repede transmis în Europa, că fiica primului-ministru rus în urma atentatului ar fi fost atât de grav atinsă încât ar fi murit pe loc.

Peste vre-o două ciasuri însă zările oficiale din capitala Rusiei aduc știrea că domnișoara Nathalia Stolypin a fost grav rănită, dar că n'a murit. Picioarele fetei sunt rănite, profesorul Pavlov afirmă că ea va putea scăpa fără ca să i-le amputeze. În același atentat a mai fost rănită încă o fată a dlui Stolypin în vârstă de doi ani. Starea acesteia este însă mult mai gravă. Picioarele îi sunt complet sfărâmate și afară de aceasta mai prezintă o rană la cap de o gravitate serioasă.

— **Un congres feminin.** Secțiunea centrală a societății femeilor franceze, a hotărât să țină anul

acesta un congres feminin. În acest scop prezidenta societății a întrunit comitetul și a hotărât, ca să se lanseze invitațiuni la toate societățile feminine din lume, pentru ca să se imprime congresului un caracter internațional. Societatea femeilor engleze a și telegrafiat că aderă la congres.

În total se comentează pe 10.000 de membre prezente la adunare.

Se vor discuta toate chestiunile rămase nerezolvate în precedentele congrese.

Congresul va avea loc probabil în primele zile a lunii Octomvrie.

— † **Vásárhelyi Béla**, membru în Casa magnaților, directorul dela căile ferate Arad-Csanádi, fostul fișpan de sub era lui Fejérváry, a decedat Sâmbătă seara subit, lovit de apoplexie.

Decedatul a jucat un rol conducător în viața publică a Aradului.

— **Ceva despre atentatul în contra lui Stolypin.** Cu trei zile înainte de atentat, ministrul-președinte Stolypin a primit din Moscva o scrisoare de advertizare, în care i se spunea să plece repede, căci în caz contrar va fi nimicit de o bombă. »Să te ferească Dumnezeu!« încheia scrisoarea.

Prietre atentatori se află un tânăr frumos, uniformat, în vârstă cam de 25 de ani.

Un alt atentator, cam de 20 ani rănit ușor. Atentatorul al treilea grav rănit. Printre cei greu răniți se mai află unul despre care se crede că a luat parte la atentat.

Toata persoanele rănite și bănuite au fost duse la spitalul închisorei.

— **Univerzitate arsă.** Univerzitatea din Kronikew, a fost Vineri noaptea complect distrusă de incendiu.

Univerzitatea aceasta era una dintre cele mai renumite ale Olandei.

O bibliotecă de mare preț a fost de asemenea distrusă.

— **Un elev de liceu bătut de Greci.** Cât de mare este obrăznicia Grecilor, cari se cred încă în România tot în țara lor, se vede din faptul că în Brăila elevul de liceu Ioan Marcu a fost ademenit alaltăeri în curtea Grecului Georgeopulos din piața Speranța și crunt bătut. Trecătorii auzind strigătele desparate ale elevului, au pătruns în curte și au liberat pe elev din mâinile cațonului. — »Afară cu toți sanguinarii kefaloniși din țara românească și să li-se închidă granițele pentru totdeauna!« așa exclamă un ziar de peste Carpați indignat de impertinența Grecilor.

— **Cutremurele de pământ și focul.** Grozavele catastrofe întâmplare de curând în America de Nord și cea de Sud au îndemnat pe specialiști să caute a afla cari ar fi mijloacele ce ar asigura clădirile în contra dărâmării prin cutremur.

După nenorocirea din San-Francisco, s'au făcut cercetări amănunțite despre cum rezistă diferitele feluri de clădiri față de puterea uriașă a cutremurelor și s'a strâns o sumă de experiențe cari pot fi de mare preț pentru clădirile ridicate în viitor.

Înainte de toate — după-cum spune »Scientific American« — clădirea modernă cu schelet de oțel s'a dovedit că e minunată.

În San-Francisco, în mijlocul ruinelor clădirilor vechi, cele din oțel cu zidărie, deși vătămate de foc, stăteau intacte.

De altmintelea, de mai mult timp, inginerii și arhitecții americani, s'au ocupat cu chestia de a creă împreună un tip comun de clădire, care prin scheletul său de oțel, puternic, cleastic și bine legat, împreunat cu un material sigur contra focului la temelie și cu învâlișul să poată rezistă cicloanelor, incendiilor și chiar cutremurelor de pământ.

Incendiul uriaș din Baltimore a dovedit siguranța relativă a unor astfel de clădiri, în contra focului; iar cutremurul din San-Francisco, siguranța în contra prăbușirii.

Cu toată violența cutremurului, scheletul marilor clădiri comerciale n'a suferit; de asemenea nici zidăria aflătoare în acest schelet. Aceasta a ară-

o dușmănie adâncă de interes și că însăși Aroniânilor, ori-cât de serioasă ar socuma amândouă părțile, nu are în ea nimic să facă o înțelegere peste putință. Cu care bună-voință s'ar putea împăca Grecia parte bine cu propaganda românească în Macedonia, și România, dacă dușmanul de astăzi arăta numai ceva aplecare de a ajunge la înțelegere, cu plăcere ar face și ea jumătate de drum. Cu totul altfel stau lucrurile față de Bulgaria, care România e lipită cu toată granița sa dela granița și a cărei politică de expansiune are în vedere și o parte din pământul României, prieten Dobrogea ca o parte firească a Bulgariei viitoare. Cu îngrijire din ce în ce mai mare, văd Românii înaintările uriașe ce face Bulgaria economică și militărește. Când au venit în trecut în România gimnasticii bulgari, Românii au văzut cu admirație, dar tot odată cu înțelegere patriotică vlagă ce este în Bulgaria; și fiecare zarzavagiul bulgar ce vine în România, dă dovadă vie de statornicie la muncă, economie, de statornicie și de priceperea poporului bulgar. Tot mai des auzim prin ziare și în parlament strigățul de alarmă că Bulgarii au întrecut pe Români în pregătirea pentru război. Măcar că astfel de strigăte se văd toate de »nepatriotice«, totuși administrația ardeală române face de atunci cele mai mari în-

deplinări pentru a-și asigura superioritatea militară în Balcani. Cu toate că legăturile cu Bulgaria sunt foarte corecte, se știe aici foarte bine că România și Bulgaria sunt în concurență și în luptă. Miazăzi e și concurentul cel mai fieros al României și trebuie să socoată ca în orice-cine ar fi în stare să ție în frâu Bulgaria de a se prea întinde ale Bulgarilor. De aceea prietenia între România și Grecia e mult mai firească de cât cea cu Bulgaria și numai ea putem înțelege cum mișcarea împotriva Grecilor în principatul vecin a avut ca urmare să se abească mișcarea dușmănoasă în potruiva Grecilor în România.

Cu toată înverșunarea dela noi nu s'au înmulțit războaie în potruiva Grecilor. Expulzările și grămada ale Grecilor se tot amână, iar măsurile votate de parlament în potruiva supușilor greci se aplică numai cu cea mai mare cumpănată. E o politică pe cât de omenoasă pe atâta de înțeleaptă, și acuma mai rămâne ca și în urmă să priceapă lucrul și să-si dea și ea oșezală a pregăti împăcarea viitoare.

Deputatul Dr. Iuliu Maniu își va ținea discursul de seamă, asupra activității sale ca deputat al parlamentului Duminecă în 9 Septembrie, la 11 ore înainte de amiază în piața principală din Vințul de jos, înaintea casei comunale.

Căci fiecare val își simte
Chemarea sa ca un firtat
De soaria tuturor legat,
Că singur nu s'a bucurat
Că suflutele reci și strimte.

Dar iată flamuri de 'ntineric
Pe 'ntinsul mării se 'mpinzesc...
În funduri taine se urzesc,
Deasupra-s valuri ce vuesc
Gonindu-și visul lor chimeric.

S'alungă gloata cea de valuri
Și caută cu gând păgân
Pe cruntul mărilor stăpân,
Gelos de sceptru și bătrân,
Rătăcitor de 'ntinse maluri.

Se vânzolesc de pretutindeni
Și vine val cu val, măreț,
Precum un vajnic călăreț
Pe telegaru-i săltăreț
Ce-aleargă 'n ropot ca de grindeni.

Dar nu se află nicăirea
Dușmanul care noaptea-i tem,
Că ca purtate de blestem
Îl caută mereu și gem
Și crâncenă li-i răsvrătirea.

Dar când strălucitoare stele
Răsar în nepoți de abanos,
Surisul lor prietenos
Momește valul furtunos
Deși uită visele-i rebele

Ca mii și mii de dulci ghitare
Uimind al stelelor potop,
În cor pornește, strop cu strop,
Neștiutor de-al vieții scop,
În leagăn de mărgăritare.

Ah, singur valul e ferice,
Cu dânsul marea-i într'un gând,
S'ascult cu suflet tremurând,
Cum cântă valul, rând pe rând,
Ascult, ascult, și par'c'ar zice:

— Porniți, porniți, cu cel din urmă,
Vitejii prea slăvitei mări,
Ce-și are semne și chemări —
Pe calea sfintelor urmări,
Spre ziua care nu se curmă.

Căci va veni o zi eternă,
Sfârșindu-se ș-al apei joc,
Și veți avea pe lume loc,
Când marea va căra 'n mijloc
Și cel din urmă fir de țernă!

HACKENDRE arhitect, cu diplomă și măestru zidar.

Cancelarie specială: Arad, strada Kápolna nr. 4.

tat-o clădirea uriașă a ziarului »Call«, dar mai mult cea nouă a consiliului. Clădirea internă de metal și cupola de metal a turnului până la figura ce o încoronează au rămas intacte, dar coridoarele din două etaje, masive, în formă de cerc, au fost aproape cu totul distruse. Arhitectul s'a încrezut prea în grosimea zidurilor și de aceea nu le-a legat destul de tare cu schelet de oțel; altcum poate ar fi rezistat.

Marele hotel Fairmount priviă ca un Parthenon modern la ruinele ce acoperiau poalele colinei pe care e ridicat. Prețioasa clădire a suferit mult numai de foc.

Nici casele construite masiv din pietre cioplite sau de material bun, dacă sunt potrivit de înalte nu suferă de cutremur pagube simțitoare; asta a arătat-o casa de economie Hibernia și Poșta; cea dintâiu a ars cu desăvârșire mai târziu. Poșta a rămas în picioare într'un colț de clădiri ridicate pe un loc mlăștinos; dar terenul înconjurător și toate părțile clădirei cari nu erau susținute de temeliiile ei, au fost distruse și s'au scufundat.

Stradele orașului sunt făcute pe teren umplut sau pe straturi aluviale; pe când clădirile de seamă din San-Francisco, cum e Poșta, sau pe temelii ce se razimă pe stâncile aflătoare dedesubt, sau pe un strat ce are tot atâta putere de rezistență ca și stâncile.

Probabil că zguduitorile suterane n'au deplasat mult stâncile, dar pământul aluvial a oscilat și tot ce se află pe el s'a prăbușit în urma mișcărilor undulatorii. Tot astfel au fost ridicate în sus șinele de tramvaie, iar pietrele trotoarelor au fost grămădite peste olaltă, cum s'ar arunca cu pumnul grâu dintr'un sac plin.

Cercetările amănunțite au stabilit că focul, iar nu cutremurul a distrus San-Franciscul. Cutremurul a distrus coșurile, conductele de apă. Restul l-a nimicit focul (»Național Zeitung«).

— **Hoții și Balzac.** Renumitul scriitor francez Balzac stătea într'o seară culcat în pat cu lampa stinsă fără însă se doarmă. De-odată un sgomot de chei îi atrase atenția spre un culț al odăii. La lumina deși slabă a lunei, totuși el distinse un om care se năcăjea cu niște chei să-i deschidă sertarul dela biuroul lui de scris.

Balzac se ridică puțin și începu a râde în hohote; hoțul surprins cercă să fugă; Balzac începu să ridă și mai tare, — atunci hoțul nu mai putu răbda se opri și foarte uimit îl întrebă:

— De ce rizi domnule?

— Rid, răspunse Balzac, căci văd că d-ta, noaptea, pe întunec și încă cu niște chei false, vrei să scoți bani dintr'un sertar, unde eu la lumina clară a zilei și cu cheia adevărată, caut în zadar căci nu pot găsi nici măcar o para chioară!

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești Arad, strada Weitzer (palatul minoriților).

— Atragem atențiunea on. cetitori asupra nuntului Linoleum (Blum).

— Atragem atențiunea onoraților noștri cetitori asupra inseratului Fischer Simon din Arad.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 2 Septembrie

INCHEEREA LA 12 ORE :

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7-16 — 7-17
Secară pe Octomvrie	6-11 — 6-12
Orz pe Octomvrie	6-61 — 6-62
Cucuruz pe Iulie	6-63 — 6-64
Cucuruz pe 1907	5-08 — 5-09
Grâu pe Aprilie 1907	7-43 — 7-44

INCHEEREA LA 5 ORE :

Grâu pe Octomvrie 1906	7-15 — 7-16
Grâu pe Aprilie 1907	7-43 — 7-44
Secară pe Octomvrie	6-11 — 6-12
Ovăs pe Octomvrie	6-60 — 6-61
Cucuruz pe Iulie	6-64 — 6-65
Cucuruz pe 1907	5-09 — 5-10

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 122—123 fil.; mijlocii părechea 250—260 kgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

In esclusiva magazină a fabricii de pâniuri au sosit noutățile de toamnă.

O întregă uniformă de haine bărbătești 3 metri pănură de lână fl. 3.90—4.45—5.40—6.60—7.95.

În provincă trimitem mustre. Pentru un pardesi ori palton 2.20 cmt. fl. 6.60—7.50.

Peptare după moda franceză în prețurile cele mai convenabile.

Pentru copii se capătă remășițe.

Cu stimă

Leichner és Fleischer

magazinul fabricii de pâniuri în Arad, Sabadságtér 17.

Avis.

În cancelaria subscrișului se primește — pe lângă vipt și cvartr și salar de 20—25 cor. lunar — un scriitor, care e versat în afacerile notariale, cu deosebire în afacerile de dare. Postul se poate ocupa la moment.

Aciliu (Ecsellő u. p. Szelistye (Szeben-megye).

Ioan Popu, notar comunal.

In grădina Mikádó

în fiecare zi

Producțiune de Chinematograf

Program nou :

care produce mari senzații și tinde plăcută de stragere publicului.

Azi primul tablou senzațional publicat de mine:

Impărăția zinelor

în 3 acte și 35 tablouri. (Priveliște în colorii).

Intre altele se disting: »pe pusta Hortobágy«, fotografie originală maghiară în 3 acte.

»Două inimi bune«, scenă foarte petrecătoare — în colorii.

De însemnat sunt și: »lupta pe întrecere cu un măgar«, »lupta inimii, sau fata răpită din claustru«, »Romeo și Julia«, »Acuzat nevinovat«, »luptele ruso-japoneze cu cele de pe apă laolaltă«.

Producțiunile se încep la 8 oare.

In caz nefavorabil producțiunile se țin în cafenea.

Se roagă de binevoitorul sprijin al on. public

cu deosebită stimă

S z ü s z M ó r.

Cultivarea părului. Cea mai obvenită cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce suferă de acest morbo



în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, doare-ce mătreața albește perii și uscă rădăcinile părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă „spirtul de păr PETROLIN“ despre ce prin epistole de cunoștință se arată că după o k losire de câteva zile împiedică căderea părului, și ori ce alt morbo de cap și în mod avanta

gios ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Ce alt spirt adus în circulație e numai o imitare și falsă care stricăcioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogeria și laboratorul de cosmetică K o r a n i și W a c h s m a n n, Szabadka. Magazin principal la farmacia Földes Kelemen. Se poate capătă și în prăvălia de toalete alui Hegedüs Gyula.

Numai până la 1 Octomvrie!

ARAD, piața Boczko

în o hală de proiecțiune, construită anume spre acest scop și provăzută cu cel mai mare confort posibil. — Cea mai însemnată întreprindere de acest gen, prin un locomobil dinamo propriu cu vapor, iluminată electric grandios.

Electro-Bioscopul lui Lio

(Cinematograf perfecționat)

TEATRU

pentru fotografii vii în cea mai mare perfecțiune. Distribuție și provăzută cu cel mai mare confort posibil. — Cea mai însemnată întreprindere de acest gen, prin un locomobil cel mai mare succes.

Tot a doua zi program de tot nou. ...

... Schimbări de program rezervate.

Reprezentanțiile zilnic la 7, 8 și 9 ore seara; în Duminică și sărbători la 4, 5, 6, 7, 8, 9 și 10 ore seara.

PREȚUL LOCURILOR:

Locul I. 80 fil., locul II. 60 fil., locul III. 30 fil. Copiii sub 10 ani plătesc jumătate din preț. Copii și soldații dela sergent în jos la locul III. 20 fil.

Programe gratis.

Cu distinsă stimă

ERNESTINA LIFKA
proprietară.

Glöckner József

Spălătorie chemică și atelier de

oo o o văpsit de haine. o o oo

Seghedin, strada Iskola n-rul 27.

Timișoara-cetate. str. Hunyadi 6.

Curățește și vopsește tot felul de

haine pentru femei, bărbați și copii,

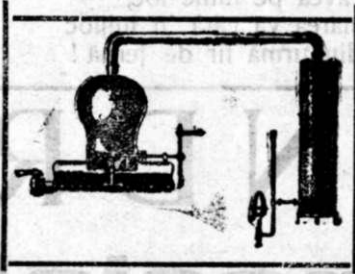
oo o o rolete și broderii. o o oo

Comande din provincie se efectuează punctual și prompt.

Nagy Pál,

măestru căldărar în Budapesta

V. Váczi-ut, nr. 64.



Căldări și recuzite de aramă roșie pentru ferberea spirtului, cognac, licher, comină și drojde.

Pregătirea verigelor (catene) de fer. Mare magazin staționar pentru aranjamente de băi (scalde). Aranjază și provăzută cu cele trebuincioase tot felul de fabrici. Vase de aramă pentru hoteluri și restaurante; pentru ferbere de cafea, căldări pentru spălat și pentru vatra focului (sparchet) în cuină. Raporturi și cinctură cu prețuri foarte moderate.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1905.
13 August

ACTIV

103315327	73425327	Reserva metalică Aur . . .	73695534
2412599	29890000	" Trate Aur . . .	29890000
33677790		Argint și diverse monete . . .	
25162647		Portofoliu Român și Străin . . .	
11999666		*) Impr. contra ef. publice . . .	7001600
15153610		" " " " în cont curent	21556824
2930477		Fonduri publice . . .	
5700774		Efectele fondului de rezervă . . .	
579779		" " amortisarea imob. și material	
293743		Imobili . . .	
86498790		Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .	
		Cheltueli de Administrațiune . . .	
		Deposite libere . . .	
		" " & provizoriu . . .	
		Conturi curente . . .	
		Conturi de valori . . .	

PASIV

1900000		Capital . . .	
19878642		Fond de rezervă . . .	
3016596		Fondul amortisării imobilelor și material	
215665060		Bilete de Bancă în circulațiune . . .	
1560783		Profituri și pierderi . . .	
348342		Dobânzi și beneficii diverse . . .	
86498790		Deposite de retras . . .	
		" " & provizoriu . . .	
6351825		Compturi "curinți" . . .	
345320039		Scomptul 5% *) Dobânda 5%	

1906.

5 August 12 August

103083279	103585534
1083611	882120
67760573	65736708
28607012	28558424
11999924	11999924
14801390	14801390
2908324	2908324
5767681	5767974
603579	603634
267752	316280
86187175	86568500
10087000	9589000
8155188	15314034
23697337	25557605
365009825	372189451
12000000	12000000
21373442	21373442
3222588	3222588
230146380	237371030
1646498	1646498
346742	418393
86187175	86568500
10087000	9589000
365009825	372189451

S'a fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați, juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții -- -- și mai ieftine prețuri la -- --

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

Arad, Edificiul teatrului.

Filiala în Piața libertății Nro. 1.

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână

MARFĂ NOAUĂ!

Telefon Nro. 534.

S lănină, unsoare
și tot felul de articole
de pe cârnătorie
pe lângă prețurile cele mai avantajoase
se poate căpăta zăclinc în băcănia lui
Garay Károly
Arad, piața Boczkó nr. 2.

In Conservatorul
de muzică din Arad

ajutorat de orașul Arad,

A IN ȘCOALĂ PREGĂTITOARE PENTRU ACADEMIA
DE MUZICĂ GENERALĂ UNGUREASCĂ REGEASCĂ

(Arad, piața Szabadság nr. 21)

Inscrierile se vor ținea începând cu 1 Septembrie

în toată ziua { dimineața de la orele 9—12 și
după amiază » » 4—6.

Corpul didactic:

Bayer - Bettelheim Ida
(conducătoare), pian și teo-
ria muzicii.

Kiss Janka, cimbală.

Klein Sándorné, pian.

Mütermüller József (di-
rector) gordon, pian și mu-
sică.

Mütermüllerné Lengyel

Erzsi, pian și teoria muzicii.

Sperber Frigyes (director)
muzică, bas și școală de

instrumente muzicale,

Unger Mor, (director) mu-
zică, pian și școală de in-
strumente muzicale.

Weihart Aurora, cânt. privat.

Didactru pe lună: în clasele inferioare 10 cor., instrument
de suflat 6 cor. Se plătește înainte.

Taxa de înscriere 6 cor.

Direcțiunea.



CELE MAI BUNE OROLOAGE

cele mai solide și cele mai după modă
juvelericele atât pe bani gata cât și

ÎN RATE

pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine,
liferează cea mai bună prăvălie în aceasta
privință în întreaga Ungaria:

Brauswetter János
orologier — Szeged.

Se trimit CATALOGAGE cu 2000 chipuri în cinste și gratuit.

Correspondențele să se facă în cât se poate
în limba maghiară, germană sau franceză.

Cel mai mare galonar de mobile și podoabe femeiești din țară.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi de perdele
și draperii, ciucuri, tivituri de co-
voare, nasturi de plapomă, rose,
rețele de pat, galoane și ciucuri
pentru care funebre:

FRANKEL JAKAB
SZEGED

STABILIMENTUL DE INDUSTRIE: IPAR-UTCZA 1.

SERVICIU REPEDE, PROMT ȘI IEFTIN!

INDUSTRIA NAȚIONALĂ!

Sa sprîjinim industria națională!

Deja s'a deschis

prăvălia de pălării, ghete și de modă bărbătească

a lui

Erdős és Társa

în **ARAD**

strada Atzél Péter nr. 1

(In fosta localitate a lui Szabó Albert)